

L'IDIOMA MATERN A L'ESCOLA.-I

Amb l'aplicació franca i sense traves de la llengua materna a l'escola, hem comunicat a aquesta una alenada de vida nova que els mestres hem de saber aprofitar en tot el que val.

Tenim ja l'instrument cabdal per a desenrotllar totes les facultats intel·lectuals de l'infant, i aquest instrument és el propi, l'únic apte, per a aital finalitat; potser amb l'únic inconvenient, en els moments actuals, d'ésser encara un instrument nou i, per tant, sense aquell poliment, sense aquella mòbil agilitat que tota eina adquireix amb el refec del treball.

Això ha de fer prevenir els mestres, sobretot en aquests moments inicials de tempteigs metodològics, a esmerçar-hi una atenció extrema si volem endegar per viarany segurs l'ensenyament del llenguatge.

No volem remarcar ací la importància transcendent del llenguatge entre la resta de les tasques escolars. Recomanarem només als nostres lectors un repàs dels articles frontals del BUTLLETÍ DELS MESTRES dels darrers mesos, que nosaltres hem trobat encertadíssims.

El nostre propòsit en aquesta nota, i en les successives que pensem donar sobre aquest tema, no és altre que el consignar les observacions que hi tenim fetes i les que anirem recollint successivament.

Començarem per repetir-ne una de ben elemental, sobre la qual creiem que cal insistir per a treu-re'n conseqüències pràctiques que podran resultar ben profitoses. És ben cert que perquè un alumne arribi a llegir i escriure bé cal primer de tot que sàpiga *parlar bé*. Per tant, cal fonamentar tot el mecanisme de la lectura i de l'escriptura en una base ferma de conversació correcta. I aquesta correcció és precis que abarqui des de la producció fonètica exacta de tots els sons de la nostra parla fins a la composició, tal i com l'exigeixen les normes de la sintaxi; passant i deturant-nos, com en altres tants esglaons de perfecció, en la depuració de mots aliens a la nostra llengua, en l'extirpació de localismes impurs, en la correcció de construccions defectuoses de què és ple, sobretot, el llenguatge dels infants.

No fa gaire llegíem a la premsa la nova de l'obertura d'una escola anexas al "Laboratori de la Paraula", fundat pel malaguanyat doctor Barnils, amb la finalitat d'atendre els alumnes dislàlics amb tots els recursos de la moderna pedagogia mèdica. Totes les perturbacions locutives són allí estudiades i sotmeses a uns exercicis de reeducació que els mestres hauríem de conèixer o almenys tenir-ne qualcheques nocions d'aplicació a l'escola.

Nosaltres hem posat en pràctica algunes de les normes de correcció que consigna el llibre del senyor Barnils "Els defectes del parlar" i n'hem tret resultats ben satisfactoris.

En tota agrupació de 50 nois de 7 a 9 anys hem trobat sempre una mitjana de 6 ó 8 infants que tenien defectes de pronunciació. Gairebé tots ells són deguts a un ensenyament incorrecte que les mares haurien de procurar evitar amb tota cura.

Amb una sèrie d'exercicis adequats poden ésser corregits els defectes de pronunciació de la *l* i *ll* (lambdacisme), de la *r* i *rr* (rotacisme) de la *s* (sigmatisme) i de la combinació d'aquestes lletres en la formació de síl·labes compostes; sempre que aquests vicis no siguin fruit d'un defecte orgànic, car en tot cas fóra el facultatiu especialista el qui hauria d'atendre el guariment de l'infant.

I no es cregui que aquests exercicis siguin aliens a les activitats escolars. L'alumne que té un defecte de pronunciació el traduirà necessàriament en la lectura, en el dictat i en la composició; i tots els esforços per a depurar aquestes tres activitats resulten ineficaços si no s'ha aconseguit abans la producció correcta de tots els fonemes i de totes les combinacions síl·labiques defectuoses.

Potser hi haurà qui cregui més acceptable deixar que l'infant espontàniament vagi corregint les seves desviacions orals amb el contacte dels que posseeixen una pronunciació correcta. En la major part de casos serà, en efecte, suficient; però això mateix demostra la relativa facilitat amb què poden ésser extirpats tals pronúncies defectuoses. ¿Per què, doncs, hem de privar l'in-

BUTLLETI DELS MESTRES

PUBLICACIÓ PEDAGÒGICA DEL CONSELL DE CULTURA DE LA
GENERALITAT DE CATALUNYA. — SURT CADA QUINZE DIES

Barcelona, 1 de gener de 1934. - Núm. 99. - Any VI. - 2.ª època

SUMARI: La mort del President de Catalunya, Sr. Francesc Macià. — Punts de vista del congrés internacional de Niça. L'educació de les emocions, I. — PEDAGOGIA: Família o internat, II (Narcís Coma Freixas). — L'ensenyament del català. Ortografia. Pronoms febles. Exercicis pràctics. — VIDA ESCOLAR: L'idioma matern a l'escola (Enric Ejarque). — Traçant intuitivament el mapa del municipi (J. Martín Juanola). — LLIBRES: "Jocs d'infants", per F. Maspons i Labrós

(Pere Llobera). — REVISTES: Vitamines professionals ("The Elementary School Journal", Chicago). — NOTÍCIES BREUS: Generalitat de Catalunya (Títols per als professors de català, Normal de la Generalitat), Ajuntament de Barcelona (Guarderia d'infants), Universitat Autònoma (Estudis universitaris per a obrers, Nou rector), Estat espanyol, Institucions diverses, Comarques, Altres terres de Ll. C., Regions peninsulars, Estranger, "Butlletí dels Mestres".

LA MORT DEL PRESIDENT DE CATALUNYA SR. FRANCESC MACIÀ

Al moment de tancar aquesta edició mor el primer President de la Generalitat, l'honorable senyor Francesc Macià.

El "Butlletí dels Mestres" se suma al dol de tots els catalans per la pèrdua del que ha estat justament qualificat de "voluntat alliberadora" de Catalunya.

En el número pròxim retrem el nostre homenatge a la figura avui ja històrica de l'il·lustre president Macià, pensant en l'Escola, en els infants i en el valor profundament exemplar i educatiu de tan alta personalitat.

BUTLLETI DELS MESTRES

PUBLICACIÓ PEDAGÒGICA DEL CONSELL DE CULTURA DE LA
GENERALITAT DE CATALUNYA. — SURT CADA QUINZE DIES

Barcelona, 15 de juny de 1931. - Núm. 50. - Any III. - Segona època

SUMARI: L'ensenyament del català a l'escola primària. — **PEDAGOGIA:** Una concepció del llibre escolar (Eladi Homs). — L'ensenyament del català: Ortografia. Vocals. A-E (Pompeu Fabra). Repertori d'exemples d'accentuació. Exercicis escolars. — **VIDA ESCOLAR:** Un assaig d'ensenyament de trencats a infants de 7 a 8 anys (Concep-

ció Vandellós). — Enquestes de "B. dels Mestres". Organització de Biblioteques escolars (Antoni Bargès). — **LLIBRES:** L'apprentissage de la lecture par la méthode globale, per R. Dottrens i E. Margairaz (N. M.). — **NOTÍCIES BREUS:** (De la Generalitat, de l'Ajuntament, de la Universitat, d'altres institucions, comarques.)

L'ENSENYAMENT DEL CATALÀ A L'ESCOLA PRIMÀRIA

No hi ha cap problema en la nostra escola que reclami amb tanta d'urgència una solució com el de l'ensenyament del català. Són, indubtablement, molt nombrosos els mestres conscients de la seva feina per als quals aquesta qüestió representa un veritable motiu de preocupació. Nosaltres amb aquestes ratlles no voldríem alliberar-los d'aquesta inquietud, però tampoc voldríem que la consideració de les dificultats amb què han de topar els pesés tant que els causés un perillós descoratjament. La consciència que en les circumstàncies presents l'ensenyament del català és difícil hem de considerar-la inicialment saludable. El sant temor és en aquest cas el principi de la saviesa. No curarem la crisi del català en l'ensenyament, practicant només la lectura i l'ortografia o arribant a la Gramàtica entesa com a morfologia que és fins on s'arriba generalment en matèria gramatical. El mal gros de l'ensenyament del català és un mal constitutiu. No ensenyarem bé el català perquè no el sabem bé. Posseïm tots una manera d'entendre'ns en català, però no posseïm la llengua. Cadascú parla un català a la bona de Déu, però el que podríem anomenar català comú, no ha cristallitzat en forma que sigui ben bé del domini comú. I no posseïm i no posseïxen en general els mestres, perquè ningú no els ho ha ensenyat, aquell domini de la llengua que vol dir la penetració dels seus secrets i recursos. Ja sentim la impia objecció dels que després de robar-nos els mitjans de donar vida a la llengua, ens fan el sarcasme de dir que el català no existeix!

Però aquesta possessió de la llengua que és el punt més difícil de resoldre perquè, ai las!, no s'assoleix amb fórmules ni arriba sobtadament quan un vol, és també el que ens ha de donar una major fermança de salvació. Ve poc a poc, aquesta possessió, però arriba indefectiblement només que hom vulgui pacient i humilment assolir-la. Hem de no oblidar que no hi ha cap matèria tan experimental, tan de caràcter pràctic com el llenguatge, ni cap ordre d'activitats en les quals l'aptitud humana s'exerceixi d'una manera tan permanent com l'apti-

tud de l'expressió, i encara l'expressió per mitjà de la llengua. Així una posició decidida de millorar la pròpia fórmula catalana d'expressió és el que ha de salvar el mestre. El mestre ha de voler decididament millorar la seva manera d'expressar-se i ha de voler encomanar-se les maneres de dir que trobi en els bons autors i en els que siguin reputats com a gent que parla bé. S'ha d'esforçar a netejar d'impureses la seva expressió i ha de voler adoptar en la llengua parlada i l'escripta aquelles maneres que ja són consagrades com a bones i que constitueixen el fons del català comú.

Aquest treball, si bé és lent, es agrait i de resultats innegables. No observa tothom un avenç positiu en el parlar i escriure generals d'uns anys ençà? Un amic nostre feia aquesta constatació a propòsit dels parlaments que es varen fer en l'homenatge a un mestre a la ciutat de Vich. I aquest millorament s'ha assolit precisament a través d'una acció d'escola? Tots sabem que no. La voluntat de parlar bé i de posseir una llengua i l'instint d'imitació, la força, en aquest cas venturosa, del contagi han realitzat el miracle. Cal, doncs, que els mestres llegeixin bons autors, que segueixin els bons exemples a part del seu aprenentatge de Gramàtica i cal sobretot que fassin com els petits ocells que aprenen de volar: que s'esforcin a parlar i escriure amb correcció per tal d'adquirir aquell sentit especial que dóna el tast de la llengua, la seva sabor, en la qual cosa radica tot el secret de la possessió d'un instrument lingüístic.

P E D A G O G I A

UNA CONCEPCIÓ DEL LLIBRE ESCOLAR

En el desplaçament de centre de gravetat, fins ara més il·lusionari que real, que està sofrint l'escola, el llibre no s'ha mogut gaire del punt on s'ha vingut trobant tradicionalment. Menys encara que el mestre, el llibre s'ha esforçat ben poc a passar de la posició eixorca de senyor entodussit en fer-se respectar a la més fecunda posició de col·laborador i amic de l'infant. En el fons el llibre de text, a despit del nombre creixent d'il·lustracions que en alguns casos en trenca l'aridesa, segueix essent essencialment l'alter ego del mestre de tall antic. Alguns ardis reformadors pedagògics, havent vilipendiat, amb raó més que sobrada, el llibre, han cregut resoldre el seu problema suprimint-lo; però, parlant amb sinceritat, s'ha de reconèixer que el buit que en alguns centres deixava el llibre escolar encara no ha estat omplert a satisfacció. La supressió del text escolar ha produït, en general, una major dependència de l'infant en el mestre — en les seves iniciatives, en la seva direcció,

en el seu saber; cosa aquesta contrària precisament a la cercada independència de l'infant.

No; no podem ni devem prescindir en l'educació infantil d'aquest ni de cap altre agent útil. En la moderna escola, que és l'escola del nen que aprèn, en la qual el fins ara anomenat mestre no és més que una peça sensible d'un ambient científicament pedagògic (a diferència de l'antiga escola que és fonamentalment la del mestre que ensenya), el llibre té reservat un lloc principalíssim com real instrument de treball de l'escolar. Ens conformariem, doncs, a expulsar el text escolar contumaç i caduc del lloc modern d'educació que ha d'ésser l'escola, a condició de fer-hi penetrar immediatament en substitució un llibre escolar de generació nova.

Com ha d'ésser aquest nou llibre escolar bon amic i company de l'infant? Diguem primerament com no ha d'ésser. No ha d'ésser breu i simplement teòric, no ha d'ésser